

ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

QUALITY ASSURANCE INDICATORS TO INNOVATIVE ORGANIZATIONAL
OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

กุลพัทธ์ กุลชาติดิлок¹, อมรรัตน์ พันธงาม และ สมใจ สืบเสาะ

Kullaphat Kulchartdilok¹, Amornrat Panngam and Somjai Suebsor

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

College of Management Innovation Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Email: kullaphat.kul@rmutr.ac.th¹

Received 9 October June 2023; Revised 10 October 2024; Accepted 10 April 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพขององค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา 2) เพื่อสร้างตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยเป็นการวิจัยแบบผสานวิธีได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งองค์ประกอบและปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมตามกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2564 จำนวน 21คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามความเห็นการวัดเจตคติเชิงจิตวิทยา 4 ตัวเลือก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมและมัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย 16 องค์ประกอบ 83 ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันทุกตัวบ่งชี้โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมจากมากไปน้อยคือ 1) นวัตกรรมหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผู้เรียน 2) กลยุทธ์นวัตกรรม 3) นวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ 4) ผู้นำองค์การนวัตกรรม 5) ระบบปฏิบัติการนวัตกรรม 6) นวัตกรรมการประกันคุณภาพ 7) ผู้เรียน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 8) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 9) นวัตกรรมการพัฒนาบุคลากร 10) การบริการวิชาการ 11) การบริหารความเสี่ยง 12) การจัดการความรู้ 13) การตลาดและการประชาสัมพันธ์ 14) ผลลัพธ์นวัตกรรม 15) งานวิจัย และ 16) การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

คำสำคัญ : ตัวบ่งชี้; การประกันคุณภาพ; องค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษา

Abstract

This research article is 1) to analyze and synthesize the history of quality assurance for educational innovation organizations of higher education institutions. 2) create quality assurance for educational innovation organizations of higher education institutions. 3) to evaluate opinions and recommendations. There is still quality assurance for the educational innovation organization of higher education institutions. It is a combined method research study. Theoretical concepts regarding various educational quality assurance systems, including elements and factors affecting being an organization of educational innovation. The sample used in this research Obtained from specific selection according to a group of experts, providing information related to higher education institutions, technology development and innovation promotion groups. According to the Ministerial Regulations on Grouping of Higher Education Institutions, B.E. 2021 There were 21 people. The tools used in the research were interviews and opinion questionnaires, four psychological attitude measurement options, and data were analyzed by averaging. Standard deviation, difference between the mode and median and interquartile range. The results of the research found that the indicators for quality assurance of educational innovation organizations of higher education institutions Consisting of 16 elements, 83 indicators have importance at the highest level and are appropriate and consistent with every indicator, arranged in order of the overall average score from highest to lowest. 1) Innovative teaching curriculum and student assessment 2) Innovation strategy 3) Technology and information innovation 4) Innovative Leadership 5) Innovative operations 6) Quality assurance innovations 7) Student, Customer and stakeholders 8) Facilities and Infrastructure 9) workforce development innovation 10) Academic Servicing 11) Risk management 12) knowledge management 13) marketing and public relations 14) innovation results 15) research and 16) Preserve of Arts and Culture.

Keywords : Indicators; Quality Assurance; Innovative Organization

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาถือเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญของประเทศที่ทำหน้าที่ผลิตกำลังคนและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่สำคัญให้แก่สังคมและประเทศ โดยภารกิจหลักที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษามี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจ ทั้ง 4 ประการ ดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว

(Office of the Higher Education Commission, 2015) โดยผลจากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วภายใต้บริบทของสังคมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากรศาสตร์ ที่แนวโน้มอัตราการเกิดของประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยผลจากการประมาณประชากรขั้นต่ำแสดงให้เห็นจำนวนการเกิดในแต่ละปีมีแนวโน้มลดลงไปเรื่อย ๆ จนเหลือน้อยกว่า 500,000 รายต่อปีในช่วงปี พ.ศ. 2588-2593 (United Nations Population Fund, 2019) การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่ทำให้เกิดแพลตฟอร์มใหม่ในลักษณะ MOOC (Massive Open Online Course) ซึ่งเป็นหลักสูตรออนไลน์แบบเปิดที่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปสามารถเรียนรู้รายวิชาที่สนใจเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือเรียนจนได้ประกาศนียบัตรหรือแม้แต่วรรณียบมหาวิทยาลัยชั้นนำเพื่อมอบใบปริญญาบัตรให้ โดยเสียค่าใช้จ่ายที่ต่ำหรือหลายวิชาเปิดให้เรียนได้ฟรี ๆ (Rattananurumsorn, T., and Teerawattanakul. P., 2019) ทำให้สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งต้องเร่งพัฒนาหรือปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยการปรับปรุงพัฒนาให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ทั้งที่เป็นกระบวนการ ผลลัพธ์ และผลผลิต รวมทั้งมีการบริหารจัดการหรือแนวปฏิบัติใหม่ที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงในการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Prapidokkosol, 2019) ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งจากที่กล่าวมานั้นถือว่าเป็นทั้งปัจจัยและองค์ประกอบสำคัญของการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาทั้งสิ้น

ประกอบกับอีกประการหนึ่งที่บ่งชี้ว่าสถาบันอุดมศึกษาต้องยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเร่งด่วน คือ คุณภาพแรงงานจากผลผลิตของระบบการศึกษาของประเทศไทยไม่เป็นไปตามที่คาดหวังของตลาดแรงงาน โดยจากการประชุมสัมมนา เรื่อง ระบบการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานสากลได้กล่าวถึงปัญหาของสถาบันอุดมศึกษาในมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต (Setthasin. S., 2023) ในประเด็นทำไมบัณฑิตถึงตกงานเนื่องจาก มีพื้นฐานจ้างงานที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังของสถานประกอบการ ทักษะของบัณฑิตไม่สูงงานขาดทักษะการทำงานเป็นทีม จากปัญหาเหล่านี้ทำให้สะท้อนถึงการบริหารการอุดมศึกษาหรือการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยที่มีการประเมินคุณภาพการศึกษามาอย่างต่อเนื่องโดยทุกสถาบันอุดมศึกษาผ่านการประเมินการประกันคุณภาพทั้งหมดแต่ผลการดำเนินงานไม่สามารถสะท้อนคุณภาพหรือไม่สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

ดังนั้นเพื่อสร้างความมั่นใจแก่สังคมและประเทศ สถาบันอุดมศึกษาควรต้องมีกระบวนการในการควบคุมภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพหรือที่เรียกว่าการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาโดยใช้ตัวบ่งชี้หรือ KPI (key performance indicators) ในการกำกับและประกันคุณภาพการปฏิบัติงาน (Office of the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2021) ที่จะสามารถทำให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาสามารถเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาที่สามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพและได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

จากสภาพปัญหา เหตุผล และข้อมูลอ้างอิงต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยจะทำการศึกษาวิเคราะห์ว่าองค์กรแห่งนวัตกรรมศึกษามีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพอะไรที่ใช้ในการกำกับและประกันคุณภาพให้สถาบันเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาในอนาคต โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร

ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การกำหนดนโยบาย มาตรการ หรือ การประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา ให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาภายใต้บริบทของ สังคมยุคใหม่ที่ได้รับการยอมรับและความเชื่อมั่นจากสาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.1 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพขององค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษา
- 1.2 เพื่อสร้างตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพขององค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
- 1.3 เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพขององค์กรแห่ง นวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพขององค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ครั้ง นี้ เป็นงานวิจัยแบบผสานวิธี โดยมีผู้ให้ข้อมูลที่ได้จากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ตามกฎกระทรวง การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564 จำนวน 21 คน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารหรืออดีตผู้บริหาร สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 7 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารหรืออดีตผู้บริหารคณะ/วิทยาลัย/หน่วยงานเทียบเท่า/ หน่วยงานสายสนับสนุน ของสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 7 คน กลุ่มที่ 3 อาจารย์และบุคลากร สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 7 คน โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา 8 ระบบประกอบด้วย 1.) ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 2.) เกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศหรือ EdPEX 3.) ระบบประกันคุณภาพการศึกษา CUPT QMS 4.) ระบบประกันคุณภาพการศึกษา AUN – QA 5.) ระบบการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา 6.) ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ABET 7.) ระบบการประกันคุณภาพ AACSB 8.) ระบบประกันคุณภาพ ASIC รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎี การบริหาร การศึกษา การบริหารสถานศึกษา ความหมายลักษณะและประเภทของนวัตกรรมการศึกษา องค์ประกอบและ ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา จากเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ ผลงานวิจัย บทความ วิชาการ วารสาร วรรณกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเว็บไซต์ต่าง ๆ และดำเนินการจัดวิเคราะห์เนื้อหาเข้า หมวดหมู่ สรุปเป็นองค์ประกอบประกันคุณภาพขององค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 14 องค์ประกอบ คือ 1. หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน 2. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 3. การบริหารงานวิจัย 4. การบริการวิชาการ 5. ศิลปะและวัฒนธรรม 6. ผู้นำองค์กรนวัตกรรม 7. กลยุทธ์นวัตกรรม 8. ผู้เรียน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 9. การจัดการความรู้ 10. นวัตกรรมการพัฒนาบุคลากร

11. ระบบปฏิบัติการนวัตกรรม 12. นวัตกรรมการประกันคุณภาพ 13. การตลาดและการประชาสัมพันธ์ และ 14. ผลลัพธ์นวัตกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อศึกษาความสำคัญขององค์ประกอบประกันคุณภาพขององค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 3 รอบ ดังนี้ รอบที่ 1 สอบถามความเห็นและความเข้าใจของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือการวิจัย หลังจากสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเสร็จทุกท่าน ผู้วิจัยจึงนำความเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์สังเคราะห์และทำการสรุปเนื้อหาคัดเลือกองค์ประกอบประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาและกำหนดเกณฑ์การพิจารณาตัวบ่งชี้โดยยึดความสอดคล้องกับคำนิยามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ รอบที่ 2 สอบถามผู้เชี่ยวชาญ 21 คน ด้วยแบบสอบถามประเมินค่า 4 ระดับ เพื่อพิจารณาความสำคัญ ความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบที่ได้จากรอบที่ 1 โดยสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ด้วยเทคนิคการวัดเจตคติเชิงจิตวิทยาที่มี 4 ตัวเลือก จากความสำคัญมากที่สุดถึงน้อยที่สุด โดยแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบด้วยเทคนิค IOC จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยเลือกข้อที่ความเห็นสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 และวิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบจากข้อที่มีค่ามัธยฐาน มากกว่า 2.50 ขึ้นไป ความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมและค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.25 รอบที่ 3 สอบย่นองค์ประกอบโดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน ด้วยแบบสอบถามประเมินค่า 4 ระดับเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบ โดยใช้การวิเคราะห์เช่นเดียวกับรอบที่ 2 โดยแบบสอบถามความคิดเห็นจะให้พิจารณายืนยันการคงไว้ซึ่งคำตอบเดิม หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยแต่ละองค์ประกอบในแบบสอบถามจะแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่วิเคราะห์แล้ว

ขั้นตอนที่ 3 สร้างร่างตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาตามองค์ประกอบที่ได้ในขั้นตอนที่ 2 และนำมาสอบถามผู้เชี่ยวชาญ 21 คน ด้วยแบบสอบถามวัดเจตคติเชิงจิตวิทยาของ Likert แบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ที่ผ่านการตรวจสอบด้วยเทคนิค OIC จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนโดยเลือกข้อที่ความเห็นสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 และผ่านการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลโดยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของร่างตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยตรวจสอบความตรงเชิงพินิจ ตรวจสอบยืนยันข้อความ ความเหมาะสมและความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ จำนวน 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 2 แบบสอบถามจะแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่วิเคราะห์แล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณายืนยันการคงไว้ซึ่งคำตอบเดิม หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินคุณภาพตัวบ่งชี้โดยการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสอบย่นร่างตัวบ่งชี้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 คน โดยใช้แบบสอบถามวัดเจตคติเชิงจิตวิทยาของ Likert แบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ วิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบประกันคุณภาพจากข้อที่มี

ค่ามัธยฐาน 2.50 ขึ้นไป ความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมและค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.25

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

1. องค์ประกอบประกันคุณภาพขององค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา มีจำนวน 16 องค์ประกอบ โดย 14 องค์ประกอบมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบประกันคุณภาพขององค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาศึกษาจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี โดยมีองค์ประกอบที่เพิ่มขึ้นมาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 องค์ประกอบ คือ การบริหารความเสี่ยง และนวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 16 องค์ประกอบมีความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมากถึงสำคัญมากที่สุด ดังนี้ 1) นวัตกรรมหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน 2) ผู้นำองค์การนวัตกรรม 3) กลยุทธ์นวัตกรรม 4) งานวิจัย 5) การบริการวิชาการ 6) ผู้เรียน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 7) นวัตกรรมพัฒนาบุคลากร 8) นวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ 9) ระบบปฏิบัติการนวัตกรรม 10) นวัตกรรมประกันคุณภาพ 11) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 12) การจัดการความรู้ 13) ผลลัพธ์นวัตกรรม 14) การบริหารความเสี่ยง 15) การตลาดและการประชาสัมพันธ์ และ 16) การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

2. ผลการสร้างร่างตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นต่อตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับสำคัญมากถึงสำคัญมากที่สุด โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง ทั้ง 16 องค์ประกอบ 83 ตัวบ่งชี้

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นต่อตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา อยู่ในระดับสำคัญมากถึงสำคัญมากที่สุดและมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันทุกตัวบ่งชี้ โดยมีรายละเอียดเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยขององค์ประกอบจากมากไปน้อยสามลำดับแรก ดังนี้

3.1 ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ด้านนวัตกรรมหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นรายชื่ออยู่ในระดับสำคัญมากที่สุดถึงสำคัญมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยความสำคัญมากที่สุดสามลำดับแรก คือ มีหลักสูตรที่เน้นการสร้างทักษะ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาอาชีพ ลำดับที่สอง คือ มีหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ สถานประกอบการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และลำดับที่สาม คือ มีนวัตกรรมสื่อการเรียนการสอน ที่สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา เช่น E-Learning E-book เป็นต้น

3.2 ตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพขององค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ด้านกลยุทธ์นวัตกรรม ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นรายชื่ออยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยความสำคัญ

มากที่สุดสามลำดับแรก คือ มีการรวบรวมข้อมูลสำคัญจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต เพื่อนำมาวิเคราะห์สภาพปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่อาจเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถาบันอุดมศึกษามาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ลำดับที่สอง คือ มีการวางแผนกลยุทธ์โดยวิเคราะห์ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่ไม่แน่นอนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการต่างประเทศ มากำหนดกลยุทธ์ที่ยืดหยุ่น เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานขององค์กร และลำดับที่สาม คือ มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉมและก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ

3.3 ตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพขององค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นรายชื่ออยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยความสำคัญมากที่สุดสามลำดับแรก คือ มีฐานข้อมูลเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ถูกต้อง ง่ายต่อความเข้าใจ พร้อมใช้และสามารถนำไปตัดสินใจในเชิงนโยบายหรืออื่น ๆ ลำดับที่สอง คือ มีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศไปใช้ในกระบวนการทำงานตามพันธกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือนำไปพัฒนาเพื่อให้เกิดนวัตกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ และลำดับที่สาม คือ มีระบบรักษาความปลอดภัยฐานข้อมูลเทคโนโลยีและสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของ ตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพขององค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา มีความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุดและสำคัญมาก ทั้ง 16 องค์ประกอบประกอบด้วย 1) นวัตกรรมหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน 2) ผู้นำองค์กรนวัตกรรม 3) กลยุทธ์นวัตกรรม 4) งานวิจัย 5) การบริการวิชาการ 6) ผู้เรียน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 7) นวัตกรรมการพัฒนาบุคลากร 8) นวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ 9) ระบบปฏิบัติการนวัตกรรม 10) นวัตกรรมการประกันคุณภาพ 11) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 12) การจัดการความรู้ 13) ผลลัพธ์นวัตกรรม 14) การบริหารความเสี่ยง 15) การตลาดและการประชาสัมพันธ์ และ 16) การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบดังกล่าวบางองค์ประกอบเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาที่ประกอบด้วย ด้านการเรียนการสอน ด้านงานวิจัย ด้านบริการวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านการบริหารจัดการ และเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้นำมาใช้ อีกทั้งในบางองค์ประกอบก็ยังเป็นส่วนหนึ่งของการเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษา โดยผลการวิจัยทั้ง 16 องค์ประกอบ ที่กล่าวมานั้นยังมีความสอดคล้องกับบางองค์ประกอบของเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศหรือ EdPEX ที่ประกอบด้วย 1. การนำองค์กร 2. กลยุทธ์ 3. ลูกค้า 4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5. บุคลากร 6. ระบบปฏิบัติการ และ 7. ผลลัพธ์ (Office of the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2021) และสอดคล้องกับบางองค์ประกอบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา

AUN – QA (ASEAN University Network, 2020) ที่ประกอบด้วย 1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 2. โครงสร้างโปรแกรมและเนื้อหา 3. แนวทางการจัดการเรียนการสอน 4. การประเมินผู้เรียน 5. คุณภาพของบุคลากรสายวิชาการ 6. การบริการและการช่วยเหลือผู้เรียน 7. สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน 8. ผลผลิตและผลลัพธ์ รวมทั้งยังมีความสอดคล้องกับบางองค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา ของงานวิจัย Rojanatrakool, T., ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ที่พบว่าผลการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบคือ 1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 2. วัฒนธรรมองค์กร 3. การสร้างสรรค์นวัตกรรม 4. การสื่อสาร 5. การจัดการองค์ความรู้ 6. การมุ่งการเรียนรู้ 7. การสร้างเครือข่าย (Rojanatrakul, T., 2020) และงานวิจัยของ ฐณาพัชร วรพงศ์พัชร, สุริยะ วชิรวงศ์ไพศาล, พงษ์ศักดิ์ ผกามาตและกมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา ที่ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมทางการศึกษายุคดิจิทัล ที่พบว่ามี 9 องค์ประกอบ คือ 1. การกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ 2. การกำหนดโครงสร้างที่เหมาะสม 3. การสร้างวัฒนธรรมองค์กร 4. รูปแบบ กระบวนการ และการปฏิบัติที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม 5. ผู้นำที่มุ่งมั่น 6. บรรยากาศและทีมงานในการสร้างสรรค์นวัตกรรม 7. การส่งเสริมบุคลากรให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 8. การสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ 9. การพัฒนาทักษะวิชาชีพ (Worapongpat, N., Wachirawongpaisarn, S., Phakamach, P., & Chaisirithanya, K., 2021)

2. ผลการวิจัยตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลโดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยขององค์ประกอบจากมากไปน้อยสามลำดับแรก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ด้านนวัตกรรม หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน จากผลการวิจัยพบที่มีความสำคัญมากที่สุดเป็นอันดับแรก อาจเนื่องมาจากพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา คือ การเรียนการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างสรรค์และผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเข้าสู่สถานประกอบการ ประกอบกับเป้าหมายการศึกษาของชาติ มีจุดมุ่งหมายให้สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ซึ่งที่กล่าวมาถ้าหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน มีผลลัพธ์ที่ดี ก็สามารถทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ได้ (Office of the Education Council Ministry of Education, 2019) รวมทั้งองค์ประกอบดังกล่าวยังเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้นำมาใช้ เช่น AUN QA, ASIC หรือ AACSB เป็นต้น ในการนี้ถ้าไปศึกษาที่ตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบนี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนผลการประเมินมากที่สุด คือ การมีหลักสูตรที่เน้นการสร้างทักษะ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาอาชีพ อาจเนื่องมาจากผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับบัณฑิตที่จบการศึกษาต้องมีทักษะ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ ที่สามารถไปประกอบอาชีพในสถานประกอบการได้ ซึ่งสอดคล้องกับกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564 ในกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม

ที่ต้องการเน้นการสร้างและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีให้สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์เพื่อสร้างผลงานและพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้ (Ministerial Regulations on Grouping of Higher Education Institutions, B.E. 2021, 2021)

ตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพขององค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ด้านกลยุทธ์ นวัตกรรม จากผลการวิจัยพบว่ามีความสำคัญมากที่สุดเป็นอันดับที่สอง อาจเนื่องมาจากสถาบันอุดมศึกษาที่มีการวางแผนหรือการมีกลยุทธ์ที่ชัดเจนจะทำให้สามารถบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศกับประสิทธิผลของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศ ของ Antweesin, A., Kantdecharak, S., and Kanchanawong, S., โดยผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุดคือการวางแผนกลยุทธ์ ที่ต้องมีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดและแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายและวัตถุประสงค์ของแต่ละสถาบัน (Anthaveesin, A., Kandecharak, S., Kanchanawong, S., 2018) โดยถ้าศึกษาไปที่ตัวบ่งชี้ที่มีคะแนนผลการประเมินสูงที่สุด คือ ต้องมีการรวบรวมข้อมูลสำคัญจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต เพื่อนำมาวิเคราะห์สภาพปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่อาจเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถาบันอุดมศึกษามาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์ นั้นพบว่ามีผลสอดคล้องกับเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศหรือ EdPEX ในหมวดกลยุทธ์ ในหัวข้อการวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์ที่กล่าวไว้ว่าสถาบันมีวิธีการอย่างไรในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพัฒนาสารสนเทศเพื่อใช้ในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ โดยต้องมีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นจากกฎระเบียบ ข้อบังคับ และสภาวะแวดล้อมภายนอก (Office of the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2021)

ตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพขององค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ จากผลการวิจัยพบว่ามีความสำคัญมากที่สุดเป็นอันดับที่สาม อาจเนื่องมาจากในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาในทุกมิติที่จะเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาจะต้องมีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ เช่น การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เกิดความสะดวกและความรวดเร็วที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ที่ผู้บริหารสามารถนำไปวางแผนหรือไปประกอบการตัดสินใจที่จะทำให้เกิดกลยุทธ์หรือสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร โดยในตัวบ่งชี้ที่มีคะแนนผลการประเมินสูงที่สุดนั้น คือ การมีฐานข้อมูลเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ถูกต้อง ง่ายต่อความเข้าใจ พร้อมใช้และสามารถนำไปตัดสินใจในเชิงนโยบายหรืออื่น ๆ โดยผลพบว่าตัวบ่งชี้ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษา AUN QA ที่มีตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศที่สำคัญ คือ ต้องมีการติดตั้งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคลากรและผู้เรียน และต้องมีการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายที่สามารถเข้าถึงได้ในพื้นที่ในมหาวิทยาลัย โดยสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการเรียนการสอน การวิจัย การบริการและการ

บริหารงานได้อย่างเต็มที่ (ASEAN University Network, 2020) รวมทั้งตัวบ่งชี้ดังกล่าวยังสอดคล้องกับแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 – 2570 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การจัดระบบอุดมศึกษาใหม่ ที่ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษามีระบบฐานข้อมูล (Big Data) เพื่อการอุดมศึกษาและวิจัยสำหรับเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการทางการศึกษา (Office of the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2022)

สรุปองค์ความรู้

ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วย 16 องค์ประกอบ 83 ตัวบ่งชี้ ดังตารางต่อไปนี้

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
1. นวัตกรรม หลักสูตร การเรียนการสอน และการ ประเมินผู้เรียน	1. มีหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ สถานประกอบการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. มีการจัดหลักสูตรที่ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับผลลัพธ์ของผู้เรียนที่เปลี่ยนไปตามสภาพสังคมและยุคสมัย โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมและการวิจัยด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3. มีหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถผลิตนักศึกษาให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่ต้องการ 4. มีหลักสูตรที่เน้นการสร้างทักษะ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาอาชีพ 5. มีหลักสูตรที่ร่วมมือกับเครือข่ายพันธมิตรในภาครัฐ ภาคเอกชนหรือภาคอุตสาหกรรม 6. มีหลักสูตรที่มีความสอดคล้องหรือสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย 7. มีการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้จากการทดลอง การสร้างผลงานหรือชิ้นงานจากกิจกรรมต่าง ๆ หรือการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์โดยตรง 8. มีการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองหรือการสร้างประสบการณ์ตรง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำหรือผู้อำนวยความสะดวก 9. มีการเรียนการสอนที่มีการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวเกื้อหนุนมากระตุ้นและส่งเสริมความสนใจให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	10. มีนวัตกรรมสื่อการเรียนการสอน ที่สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา เช่น E-Learning E-book เป็นต้น 11. มีการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร 12. มีการวัดประเมินผลผู้เรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติงาน การประยุกต์ใช้ความรู้ หรือการแก้ปัญหาที่เผชิญในชีวิตจริง
2. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	1. มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสร้างนวัตกรรมสำหรับผู้เรียนและบุคลากรทุกระดับ 2. มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย พร้อมใช้งาน มีคุณภาพ และเพียงพอต่อผู้เรียนและบุคลากรทุกระดับ 3. มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เสมือนจริง ที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ได้ 4. มีการสร้างความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคอุตสาหกรรม ในการส่งเสริมและสนับสนุนสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมให้กับองค์กร
3. งานวิจัย	1. มีงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางของกลุ่มมหาวิทยาลัยและบริบทของแต่ละพื้นที่ 2. มีงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่มีการบูรณาการแบบข้ามศาสตร์และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการ เชิงสาธารณะเชิงนโยบาย และเชิงพาณิชย์ 3. มีงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ร่วมมือกับพันธมิตรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคอุตสาหกรรม ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ 4. มีการทำงานวิจัยและงานสร้างสรรค์โดยร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์สูงทั้งในประเทศและต่างประเทศหรือกับผู้เชี่ยวชาญในสถานประกอบการที่มีประสบการณ์และความพร้อมเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ
4. การบริการวิชาการ	1. มีการบริการวิชาการที่ชุมชนและสังคมได้รับการเสริมสร้างศักยภาพ ยกระดับความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน 2. มีการบริการวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนโดยนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาบูรณาการกับศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชน และสังคม 3. มีเครือข่ายความร่วมมือการบริการวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ เพื่อพัฒนานวัตกรรมสู่ชุมชนและสังคมหรือมีผลงานนวัตกรรมที่เกิดจากความร่วมมือ

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	4. มีการบริการวิชาการโดยจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาและเผยแพร่ผลงานนวัตกรรม เพื่อพัฒนาต่อยอดในเชิงพาณิชย์
5. การทำนุบำรุง ศิลปะและ วัฒนธรรม	1. มีการนำนวัตกรรมมาสร้างทุนทางศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับสินค้า และบริการที่ตรงกับความต้องการของตลาดเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน 2. มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมโดยใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยี เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมและประเพณีที่ดีงาม 3. มีการบูรณาการศิลปะและวัฒนธรรมกับพันธกิจอื่น ๆ เพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ 4. มีการนำศิลปะและวัฒนธรรมมาพัฒนาและต่อยอดให้เกิดนวัตกรรมเพื่อรักษาคุณค่าและเอกลักษณ์ทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
6. ผู้นำองค์กร นวัตกรรม	1. ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และสามารถนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติได้จริง 2. ผู้นำต้องเปิดใจยอมรับ แนวคิด หรือวิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์ และพร้อมที่จะเรียนรู้ในมุมมองและบริบทต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ หรือนวัตกรรม 3. ผู้นำที่สนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม เช่น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เป็นต้น 4. ผู้นำต้องกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดหรือมุ่งเน้นนวัตกรรม 5. ผู้นำที่สร้างสภาพแวดล้อมที่สำคัญขององค์กรให้เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม 6. ผู้นำที่ใส่ใจสภาพแวดล้อมหรือสิ่งแวดล้อมภายนอก และส่งมอบคุณค่าหรือสิ่งที่มีประโยชน์ด้วยนวัตกรรมให้กับชุมชนและสังคม 7. ผู้นำที่ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายและมีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล 8. ผู้นำที่มีการสื่อสารและสร้างความผูกพันให้กับบุคลากร ผู้เรียน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
7. กลยุทธ์ นวัตกรรม	1. มีการรวบรวมข้อมูลสำคัญจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต เพื่อนำมาวิเคราะห์สภาพปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่อาจเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถาบันอุดมศึกษา

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	เป็นแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์ 2. มีการวางแผนกลยุทธ์โดยวิเคราะห์ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่ไม่แน่นอน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการต่างประเทศ มากำหนดกลยุทธ์ที่ยืดหยุ่น เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานขององค์กร 3. มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉมและก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ 4. มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางการแข่งขัน สร้างความแตกต่าง และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมที่อาจมีผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษา 5. มีระบบการติดตามการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติด้วยนวัตกรรมหรือเทคโนโลยี เพื่อติดตามความสำเร็จและประสิทธิผลของแผนกลยุทธ์
8. ผู้เรียน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	1. มีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการในกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ 2. มีการจำแนกกลุ่มผู้เรียน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อวิเคราะห์และเสนอหลักสูตร หรือการบริการในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมตรงตามความต้องการของแต่ละกลุ่ม 3. มีกระบวนการในการรับฟังเสียง ผู้เรียน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำความต้องการและความคาดหวังของกลุ่มต่าง ๆ ไปปรับปรุงและสร้างนวัตกรรมบริการเพื่อสร้างความพึงพอใจหรือความผูกพัน 4. มีกระบวนการในการนำนวัตกรรมมาสร้างความสัมพันธ์และความผูกพันกับผู้เรียน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกกลุ่ม 5. มีกระบวนการจัดการข้อร้องเรียนของ ผู้เรียน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความพึงพอใจและความผูกพัน
9. การจัดการความรู้	1. มีกระบวนการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ การสร้างความรู้ การกำหนดความรู้ การรวบรวมความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประยุกต์ใช้ความรู้ และการต่อยอดความรู้ เพื่อก่อให้เกิดนวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีที่นำมาสร้างความเปลี่ยนแปลงในองค์กร 2. มีชุมชนนักปฏิบัติที่เกิดจากกลุ่มคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ ความเชี่ยวชาญ มาแลกเปลี่ยนเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดี

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	- มีกระบวนการจัดการความรู้ที่ได้องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการผลิตภัณท์/หลักสูตร และบริการต่าง ๆ ขององค์กร ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร - มีกระบวนการจัดการความรู้ที่พัฒนาจากการปฏิบัติงานประจำมาพัฒนาเป็นนวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดี - มีกระบวนการจัดการความรู้ที่ทำให้เกิดสินทรัพย์ทางความรู้ที่เป็นนวัตกรรมสร้างคุณค่าให้กับองค์กร
10. การบริหารความเสี่ยง	- มีกระบวนการการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อลดระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ และติดตามผลและทบทวนความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดจากนวัตกรรม - มีการบริหารความเสี่ยงเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงหรือผลกระทบจากความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งโอกาสและแนวทางในการดำเนินงานขององค์กรที่นำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มและนวัตกรรม - มีกระบวนการการบริหารความเสี่ยงเพื่อกำกับและควบคุมผลกระทบที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาไม่บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือพันธกิจต่าง ๆ
11. นวัตกรรมการพัฒนาบุคลากร	- มีการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรเพื่อให้บุคลากรเกิดความผูกพันและพร้อมที่จะเสียสละเพื่อองค์กร - มีการพัฒนาหรือส่งเสริมบุคลากรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์หรือทิศทางการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย - มีการพัฒนาหรือส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะหรือความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหรือสร้างสรรค์นวัตกรรม - มีการเตรียมพร้อมบุคลากรให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และพร้อมที่ก้าวไปสู่การดำเนินงานในอนาคต - มีกระบวนการในการคัดเลือกและระบบจัดการบุคลากรที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม - มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศหรือนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารหรือพัฒนาบุคลากร ตั้งแต่ การสรรหาบุคลากร การวางแผนกำลังคน การพัฒนาและฝึกอบรม และการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร - มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศหรือนวัตกรรมมาวิเคราะห์ข้อมูลของบุคลากรเพื่อทราบทักษะและขีดความสามารถเพื่อเป็นฐานข้อมูลที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้ตรงตามความต้องการของ

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	มหาวิทยาลัย
	8. มีการยกย่องและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรที่สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
12. ระบบปฏิบัติการนวัตกรรม	1. มีการออกแบบกระบวนการที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2. มีการออกแบบกระบวนการที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3. มีการออกแบบกระบวนการที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เน้นความคล่องตัว ลดต้นทุน ลดขั้นตอน และตอบสนองอย่างรวดเร็ว 4. มีการออกแบบกระบวนการที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สนับสนุนการสร้างโอกาสให้เกิดนวัตกรรมที่สร้างคุณค่าให้แก่องค์กร 5. มีระบบปฏิบัติการในการเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยและภาวะฉุกเฉินจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ทำให้องค์กรหยุดชะงัก เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง
13. นวัตกรรมการประกันคุณภาพ	1. มีระบบการประกันคุณภาพ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนในการเรียนรู้และปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและผลผลิต หรือแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ 2. มีระบบการประกันคุณภาพที่เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำของบุคลากรในองค์กร 3. มีระบบการประกันคุณภาพที่ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นนวัตกรรม 4. มีระบบการประกันคุณภาพที่ใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่ส่งเสริมให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และไม่เป็นภาระต่อบุคลากรในองค์กร
14. นวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ	1. มีฐานข้อมูลเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ถูกต้อง ง่ายต่อความเข้าใจ พร้อมใช้ และสามารถนำไปตัดสินใจในเชิงนโยบายหรืออื่น ๆ 2. มีระบบรักษาความปลอดภัยฐานข้อมูลเทคโนโลยีและสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ 3. มีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศไปใช้ในกระบวนการทำงานตามพันธกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือนำไปพัฒนาเพื่อให้เกิดนวัตกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ 4. มีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและเพิ่ม

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร
	5. มีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาปรับปรุงการทำงานเพื่อให้เกิดนวัตกรรมการทำงาน ที่ลดต้นทุนและระยะเวลาในการทำงาน
15. การตลาดและการประชาสัมพันธ์	1. มีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่ทันสมัยผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการรับรู้จากประสบการณ์จริง จากการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างสถาบันอุดมศึกษา หลักสูตร สินค้า หรือบริการต่าง ๆ กับผู้เรียน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. มีการตลาดและการประชาสัมพันธ์กลุ่มผู้เรียนใหม่ที่นอกเหนือจากผู้เรียนในวัยนักศึกษาปัจจุบัน เช่น วัยทำงาน วัยเกษียณ เป็นต้น 3. มีการตลาดโดยเน้นการนำเสนอหลักสูตร สินค้าและบริการอื่น ๆ ที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแม่นยำและต่อเนื่อง 4. มีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการตลาดและประชาสัมพันธ์ที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
16. ผลลัพธ์นวัตกรรม	1. ผลลัพธ์สำคัญที่ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนด 2. ผลลัพธ์สำคัญที่ให้องค์กรเกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ทั้งด้านหลักสูตร ผลิตภัณฑ์และกระบวนการ 3. ผลลัพธ์ที่เกิดจากผลงานนวัตกรรมที่สร้างคุณค่า สร้างรายได้หรือลดค่าใช้จ่ายให้แก่องค์กร

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาที่ประกอบด้วย 16 องค์ประกอบ 83 ตัวบ่งชี้ โดยสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งสามารถนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ แนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาในการเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาหรือนำมาใช้ในการประเมินหรือกำกับติดตามคุณภาพการศึกษาของแต่ละแห่ง โดยสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับเกณฑ์การประเมิน แนวทางการประเมิน หรือ วิธีการประเมิน ของตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งอาจทำการศึกษาถึง ผลลัพธ์ของการนำตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถทำให้เป็นองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาได้หรือไม่

References

- Anthaveesin, A., Kandecharak, S., Kanchanawong, S. (2018). *The Relationship Model between Internal Education Quality Assurance for Performance Excellence and the Effectiveness of Private Higher Education Institutions in Thailand*. Christian University Journal, 24(1), 55-70.
- ASEAN University Network (AUN). (2020). *Guide to AUN-QA Assessment at Programme Level Version 4.0*. Bangkok: ASEAN University Network.
- Ministerial Regulations on Grouping of Higher Education Institutions, B.E. 2021. (2021) *Royal Gazette*. Volume 138, Section 21 A., Page 2.
- Office of the Education Council Ministry of Education. (2019). *National Education Standards 2018*. Bangkok: 21 CENTURY CO., LTD.
- Office of the Higher Education Commission. (2015). *Internal Education Quality Assurance Manual Higher Education level 2014*. Bangkok: Office of the Higher Education Commission.
- Office of the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2021). *Education Criteria for Performance Excellence 2020 – 2023*. Bangkok: Amarin Printing and Publishing Public Company Limited.
- Office of the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2022). *The Higher Education Plan for the Production and Development of Manpower of the Country B.E. 2021-2027, Revised Edition. B.E. 2023-2027*. Bangkok: Strategy and Planning Division.
- Prapidokkosol (Pramoth Pamotito). (2019). *An Analysis of the Threefold Training as Educational Innovation*. Journal of Graduate Studies Review, 15(2), 44-55.
- Rattanaumitsorn, T. and Teerawattanakul. P. (2019). *The future of Thai universities in the 21st century*. Retrieved December 4, 2021, from <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/122543>.
- Rojanatrakul, T. (2020). *The Development of an Innovative Organization Model of Rajabhat University in Thailand*. School of Administrative Studies Academic Journal, 3(2), 1-17.
- Setthasin, S. (2023). *Institutional and Programmatic Accreditation. Promoting and upgrading the quality of higher education*, Bangkok: Office of the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation.
- United Nations Population Fund. (2019). *The International Conference on Population and Development*. Bangkok: UNFPA.

Worapongpat, N., Wachirawongpaisarn, S., Phakamach, P., Chaisirithanya, K. (2021). *A Study of the Elements of the Development of Vocational Education Institutions in the Eastern Region of Thailand to be an Educational Innovative Organization in the Digital*. Social Science Journal, 10(2), 20-35.

